

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

Rok II.

WARSZAWA, dnia 4 lipca 1936 r.

Nr. 13.

T R E Ś Ć:

I. OCHRONA I INSPEKCJA PRACY.

	Str.
1. Instrukcja M. O. S. z dn. 22.VI. 1936 r. Nr. Pin. 1b/5—6 w sprawie nadzoru Inspekcji Pracy nad robotami publicznymi	384
2. Okólnik Nr. 35/36 M. O. S. z dn. 30.VI. Nr. Po. 1a/0—6 w sprawie rozwożenia napoi chłodzących w niedziele i święta	387
3. Zarządzenie Komisarza Demobilizacyjnego dla obszaru woj. pomorskiego, miasta i powiatu Bydgoszcz, miasta i powiatu Inowrocław, oraz pow. szubińskiego i wyrzyskiego z dn. 12.VI. 1936 r. o nadaniu mocy powszechnie obowiązującej orzeczeniu Komisji Pojednawczo-Rozjemczej w Gdyni z dn. 22, 25, 27 i 28 maja oraz 6 czerwca 1936 r. o warunkach pracy i płacy w przemyśle budowlanym na terenie miasta wielkiej Gdyni (Monitor Polski z dnia 23 czerwca 1936 r. Nr. 144, poz. 256)	387
4. Obwieszczenie M. O. S. z dn. 4.VI. 1936 r. w sprawie podania o nadanie umowie zbiorowej z dn. 17.IV. 1936 r. mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót budowlanych na obszarze pow. szamotulskiego w woj. poznańskim (Monitor Polski z dnia 18 czerwca 1936 r. Nr. 140, poz. 251)	390
5. Obwieszczenie M. O. S. z dn. 4.VI. 1936 r. w sprawie podania o nadanie umowie zbiorowej z dn. 23.IV. 1936 r. mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw malarskich w Toruniu (Monitor Polski z dnia 20 czerwca 1936 r. Nr. 142, poz. 254)	391
6. Obwieszczenie M. O. S. z dn. 5.VI. 1936 r. w sprawie podania o nadanie umowie zbiorowej z dn. 29.IV. 1936 r. mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich zakładów szklarskich na terenie miasta Wielkiej Gdyni (Monitor Polski z dnia 17 czerwca 1936 r. Nr. 139, poz. 250)	394

II. ZATRUDNIENIE I MIGRACJA.

Wyjaśnienie w sprawie opłat od gazu na rzecz Funduszu Pracy	396
---	-----

III. UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE.

1. Instrukcja M. O. S. z dn. 23.VI. 1936 r. Nr. Un.39/3—6 o warunkach odpisywania na straty nieściągalnych należności ubezpieczeniowych	396
2. Zarządzenie M.O.S. z dn. 15.VI. 1936 r. w sprawie opłat na rzecz Kasy Bratniej Zagłębia Dąbrowskiego w III kwartale 1936 r. (Monitor Polski z dnia 24 czerwca 1936 r. Nr. 145, poz. 257)	397

IV. OPIEKA SPOŁECZNA.

Rozporządzenie M. O. S. z dn. 30.V. 1936 r. w sprawie wykonania art. 5 ust. (1) dekretu Prezydenta R. P. z dn. 13.I. 1936 r. o zaopatrzeniu osób szczególnie zasłużonych w walkach o niepodległość Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. z dnia 19 czerwca 1936 r. Nr. 46, poz. 337)	398
--	-----

V. ZDROWIE PUBLICZNE.

Str.

1. Pismo okólne M. O. S. z dn. 20.VI. 1936 r. Nr. Zn. 9/1—6 w sprawie VIII kursu instrukcyjnego dla lekarzy Ośrodków Zdrowia	400
2. Pismo okólne M. O. S. z dn. 26.VI. 1936 r. Nr. Zn. 3e/19—6 w sprawie cofnięcia firmie R. Barci-kowski Sp. Akc. w Poznaniu koncesji na hurtowy handel środkami odurzającymi	400

VI. SPRAWY OGÓLNO-ADMINISTRACYJNE.

1. Okólnik Nr. 33/36 M. O. S. z dn. 1.VII. 1936 r. Nr. Or. 16/0—6 w sprawie przestrzegania godzin urzędowych	400
2. Okólnik Nr. 34/36 M. O. S. z dn. 4.VII. 1936 r. Nr. Or. 16/0—6 w sprawie nadzoru nad trybem urzędowania administracji rządowej	401
3. Pismo okólne M. O. S. z dn. 19.VI. 1935 r. Nr. B. P. 55/1—5 w sprawie delegacji służbowych za-granicę	402
4. Pismo okólne M. O. S. z dn. 26.VI. 1936 r. Nr. B. P. 56/3—6 w sprawie stosowania kontroli de-wizowej do funkcjonariuszów państwowych	403
5. Pismo okólne M. O. S. z dn. 19.VI. 1936 r. Nr. L. 9f/1—6 w sprawie wyjaśnienia § 5 pkt. 2, lit. b) okólnika Nr. 38/34 z dn. 26.IX. 1934 r. o podziale kompetencji w kierownictwie Ministerstwem Opieki Spo-łecznej	404

I. Ochrona i inspekcja pracy.

1.

INSTRUKCJA

MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ.

z dnia 22 czerwca 1936 r. Nr. Pin. 1b/5—6,

w sprawie nadzoru Inspekcji Pracy nad robotami publicznymi.

Do

Panów Inspektorów Pracy wszystkich okręgów i obwodów.

Roboty publiczne, prowadzone w celu zatrudnienia bezrobotnych, mają równocześnie zasadnicze znaczenie gospodarcze i społeczne. Planowanie tych robót rok rocznie odbywa się przy uwzględnianiu konieczności zatrudnienia bezrobotnych oraz zaspokojenia jaknajbardziej niezbędnych potrzeb o publicznem znaczeniu lub niezbędnych do gospodarczego rozwoju kraju.

Dlatego też prace przez zatrudnionych na tych robotach pracowników winny być wykonywane z gorliwością i sumiennnością co najmniej taką, jak w innych zakładach pracy. Niesumienność przy wykonywaniu tych prac godzi bezpośrednio w dobro publiczne. Panowie Inspektorzy Pracy powinni wyjaśniać przedstawicielom pracowników, zatrudnionych na tych robotach, iż wszelkie uchybienia, dotyczące su-

miennego wykonywania wyznaczonych prac przez kierownictwo robót tolerowane nie będą, a pracownicy, dopuszczający się tych uchybień, nie mogą liczyć na pomoc ze strony Inspekcji Pracy.

Przy ustalaniu norm wydajności pracy należy brać pod uwagę zdolność fizyczną pracowników, wyznaczonych do wykonania tych prac, zwłaszcza w okresie rozpoczęcia robót — gdy z powodu wyczerpania fizycznego i niewłożenia się do pracy ulegający zatrudnieniu bezrobotni nie posiadają normalnej zdolności do pracy. Gdy normalna zdolność do pracy u zatrudnionych lub niebędących do pracy powinny ulec odpowiedniemu zwiększeniu.

Wymagając od zatrudnionych sumiennności w wykonywaniu wyznaczonych prac oraz odpowiedniej wydajności pracy, Ministerstwo Opieki Społecznej równocześnie umożliwiło korzystanie zatrudnionym na robotach publicznych bezrobotnym z uprawnień, przewidzianych przepisami o ubezpieczeniach społecznych i o ochronie pracy.

Ministerstwo Opieki Społecznej w instrukcji dla Wojewodów, Komisarza Rządu m. st. Warszawy, okręgowych i obwodowych Inspektorów Pracy z dnia 22.XI. 1933 r. wskazało na konieczność uregulowania stosunków pracy na robotach publicznych, zgodnie z obowiązującymi przepisami ochrony pracy, i wyjaśniło, że roboty, prowadzone przy pomocy Funduszu Pracy na całym obszarze Państwa, podlegają obowiązującym przepisom prawa o ochronie pracy i o ubezpieczeniach społecznych (obecnie rów-

niez i o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia); rozumie się, że tym samym przepisom podlegają również roboty publiczne, prowadzone z kredytów urzędów państwowych i samorządowych.

W stosunku do robót publicznych obowiązuje Inspektorów Pracy postępowanie, przewidziane dla wszystkich zakładów pracy.

Rygory karne, jakimi są opatrzone ustawy w wypadku niestosowania się kierowników robót do wymagań przepisów ustaw ochronnych, mają zastosowanie w całej rozciągłości względem kierowników przedsiębiorstw państwowych, niezależnie od tego, czy kierownikiem tym jest osoba prywatna, czy też urzędnik państwowy.

Przed rozpoczęciem sezonu robót publicznych Pp. Inspektorzy otrzymają z Wojewódzkich Biur Funduszu Pracy szczegółowy wykaz rozpoczętych lub mających się rozpocząć robót, prowadzonych w poszczególnych powiatach i miastach.

Ochrona zarobków robotniczych.

Stawki wynagrodzenia pracowników, zatrudnionych na robotach, prowadzonych przy pomocy Funduszu Pracy, ustalane będą przez Wojewódzkie Biura Funduszu Pracy, stosownie do założeń Ministerstwa Opieki Społecznej (uchwała Komitetu Ekonomicznego Ministrów z dnia 18 stycznia 1935 r.).

U w a g a: PP. Inspektorzy dołożą starań, by normowanie płac dziennych odbywało się przy ich udziale. Jako materiał orjentacyjny należy wykorzystać stawki określone przez Okręgowego Inspektora Pracy dla robotników niewykwalifikowanych do użytku ubezpieczenia od wypadków (zamieszczone w *Dzien. Wojew.*).

Tabela płac dziennych i akordowych (premjowych) powinna być każdorazowo zaświadczana przez Obwodowych Inspektorów Pracy zgodnie z obowiązującymi przepisami i kontrolowana przy wizytacjach robót.

U w a g a: Zaświadczać należy tabelę płac akordowych po dokładnym osobistym sprawdzeniu, czy podane normy płacy dziennej są osiągalne dla robotników w granicach 8-miogodzinnego czasu pracy, mając na uwadze częstokroć występujące osłabienie zdolności do pracy wyniszczonych fizycznie wskutek bezrobocia robotników.

Listy płacy powinny odpowiadać wymogom prawa, być przejrzyste i prowadzone sposobem przebitkowym, przyczem wydawanie robotnikom właściwych odcinków kopji listy płacy może być uważane za równoznaczne z prowadzeniem części rozrachunkowej ksiąteczki obrachunkowej.

U w a g a: Z wnioskami zwolnienia kierowników robót od prowadzenia ksiąteczek obrachunkowych zechcą Panowie Obwodowi Inspektorzy występować do Okręgów po stwierdzeniu, że: zaświadczone tabele płac są ogłoszone robotnikom i są wywieszane w miejscu dla robotników dostępnym, obrachunki prowadzone są wzorowo w listach płacy, przyczem obrachunki są wykazywane robotnikom przez wydawanie im właściwych odcinków kopji listy płacy lub w inny odpowiedni sposób, np. przez wydawanie kopert i t. p.; zamiast części instrukcyjnej ksiąteczek obrachunkowych powinny być wywieszane w miejscach dostępnych dla robotników regulaminy pracy wraz ze szczegółowymi przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy (patrz przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy z dnia 17.VII. 1935 r. — *Dz. U. R. P.* Nr. 50, poz. 329 i ogólne przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy — *Dz. U. R. P.* z 1928 r. Nr. 35, poz. 325). Wzór regulaminu pracy na robotach publicznych będzie osobno rozesłany PP. Inspektorom. Zwolnienie od prowadzenia ksiąteczek obrachunkowych nie może dotyczyć robotników zatrudnionych przy robotach, prowadzonych przez prywatnych przedsiębiorców.

Przy robotach, finansowanych przez Fundusz Pracy, kredytobiorca jest obowiązany skutecznie w właściwym terminie wypłaty należności za pracę wszystkim zatrudnionym pod rygorem skutecznego wypłaty zaległych należności przez Fundusz Pracy na rachunek i koszt kredytobiorcy i potrącenia odpowiednich sum z podlegających wypłacie rat kredytu. Do wykonania tej wypłaty wystarczającym będzie ustalenie przez właściwego Inspektora Pracy zaległych za pracę należności pracowników.

W razie powierzenia wykonania robót przedsiębiorcy w umowach pomiędzy przedsiębiorcą a kredytobiorcą, kredytobiorca jest obowiązany zamieścić klauzulę, iż wypłata należności z tytułu wykonanych robót będzie dokonywana po stwierdzeniu skutecznego wypłat należności za pracę zatrudnionym pracownikom. Przy ostatecznym zaś obrachunku z tytułu wykonanych robót reszta należności za te roboty będzie wypłacona nie wcześniej, niż po stwierdzeniu, iż wszelkie należności z tytułu pracy zostały uregulowane. W razie niewykonania przez przedsiębiorcę zobowiązań w zakresie uiszczania należności z tytułu pracy, obowiązek uiszczania tych należności pracownikom, zatrudnionym na robotach, prowadzonych przy pomocy Funduszu Pracy, obciążać będzie kredytobiorcę.

Pomoc lekarska.

Robotnicy powinni być przepisowo zgłoszeni do Ubezpieczalni Społecznej.

U w a g a: Z płac robotniczych, podanych w tabeli płac, potrącać można tylko stawki, przypadające przepisowo na robotników.

Przy płacach nie przekraczających 2-ch złotych dziennie nie wolno potrącać składek ubezpieczeniowych (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27.XII. 1933 r. — Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 790).

Na robotach publicznych powinna znajdować się apteczka podręczna, należycie zaopatrzona.

Również powinny być środki transportowe do przewożenia chorych i rannych.

Do udzielania pomocy doraźnej w razie nieszczęśliwego wypadku powinien znajdować się sanitariusz, zakwalifikowany przez lekarza powiatowego. W grupach mniejszych funkcje sanitariusza może spełniać jeden z pracowników przyuczony do tej pracy.

Pożądanem jest, żeby Ubezpieczalnia Społeczna powierzała leczenie pracowników z danych robót jednemu lekarzowi; lekarz ten powinien przyjmować chorych na terenie pracy; pozna on wtedy wszelkie szkliwości danej pracy, a inspektor pracy i kierownictwo robót, korzystając z uwag lekarza, powinni je zwalczać.

Pomoc w zagospodarowaniu robotników.

Robotnikom zamiescowym lub mieszkającym daleko kierownictwo robót powinno przyjąć z pomocą w zagospodarowaniu, mianowicie:

- a) przez zapewnienie na własny koszt właściwego zakwaterowania i zorganizowania przejazdów z miejsca zamieszkania do miejsc pracy i z powrotem,
- b) przez zaopatrywanie robotników w artykuły spożywcze zdrowe i możliwie tanie,

U w a g a : W miejscowościach, gdzie znajdują się kooperatywy spożywcze kierownictwo robót powinno wejść w porozumienie z nimi.

Kooperatywy takie pod odpowiednią kontrolą mogą zaprowiantować robotników.

Takież umowy można zawrzeć ze sklepami wiejskimi.

W większych ośrodkach należy organizować własne spółdzielnie lub zakładać sklepy.

- c) przez organizowanie kuchen stałych lub polowych we własnym zakresie lub przez pomaganie robotnikom w organizowaniu kuchen,
- d) przez danie możliwości odgrzewania strawy i dostarczanie gorącej wody.

Bezpieczeństwo i higiena pracy.

Warunki bezpieczeństwa i higieny pracy należy utrzymywać w ramach przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16.III.1928 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. Ur. R. P. Nr. 35, poz. 325) i przepisów bez-

pieczeństwa i higieny pracy przy robotach budowlanych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 329) oraz zaleceń inspektorów pracy, dawanych w wyniku dokonanej wizytacji.

W akcji z walczenia przyczyn nieszczęśliwych wypadków przy pracy na robotach publicznych należy korzystać z materiału zawiadomień nieszczęśliwych wypadków z przemysłu budowlanego grupa XIV oraz przeprowadzać analizę przyczyn wypadków i na tej podstawie ustalać wnioski zapobiegawcze.

Przy organizowaniu higienicznych warunków pracy należy przede wszystkim zwrócić uwagę na następujące urządzenia:

a) dostarczanie na miejsca pracy wody do picia powinno być dokonywane z wodociągów, ze studzien sprawdzonych przez lekarza powiatowego, a w razach wątpliwych — wody gotowanej w naczyniach zamkniętych z kranem i kubkiem, dającym się utrzymać w stanie zupełnej czystości;

b) miejsca ustępowe powinny być odpowiednio utrzymane. Przestrzegać należy zakazu zanieczyszczania odchodami ludzkiemi otoczenia miejsc pracy. W pobliżu osad należy udostępnić robotnikom ustępy w najbliższych zagrodach. W miejscach pracy położonych zdala od osiedli powinny być urządzone odpowiednie ustępy zależnie od warunków pracy, stałości robót w danym punkcie, liczebności pracowników i t. p.;

c) robotnikom, zatrudnionym na robotach publicznych, należy zapewnić możliwość utrzymywania ciała w czystości, w szczególności mycia rąk i twarzy przez udostępnienie umywalni w pobliskich domach lub przez organizowanie w miejscach zdala od osiedli polowych urządzeń do mycia.

Korzystając z miejscowych warunków, należy organizować kąpiele rzeczne, wyznaczając odpowiednie bezpieczne miejsce, i urządzać polowe natryski.

Wszystkie te środki należy dostosować przede wszystkim do mycia rąk po pracy, przed jedzeniem i t. d.

Miejsca wypoczynku i przerwa w pracy.

W czasie przerwy obiadowej należy robotnikom zorganizować miejsce wypoczynkowe w pobliskich osiedlach zabezpieczone od słońca, zaopatrzone w stoły, ławki — odpowiednio czysto utrzymane.

W miejscach pracy położonych zdala od osiedli należy urządzić odpowiednie miejsca wypoczynkowe zależnie od stałości robót w danym punkcie, liczebności pracowników i innych warunków pracy; miejscami takimi mogą być np. baraki specjalnie na ten cel zbudowane, miejsca na otwartym powietrzu odpowiednio urządzone, namioty i t. d.

Ochrona ciała przed wilgocią i zimnem.

Robotników, zajętych przy robotach mokrzych zaopatrzyć należy w odzież ochronną i nieprzemakalne obuwie.

W dnie zimne i słotne należy umożliwić robotnikom ogrzewanie się.

Należy umożliwić robotnikom przechowywanie zwierzchniej odzieży w miejscu zabezpieczonym od kradzieży, zmoknięcia i zniszczenia.

Organizacja porządku.

Celem utrzymania miejsc pracy i urzędzeń higienicznych w należytym porządku, oraz do przynoszenia wody i t. d. powinien być wyznaczony robotnik, t. zw. porządkowy, który będzie spełniał te funkcje i będzie odpowiedzialny za nie.

Organizacja wczasów robotniczych.

Pożądanem jest celowe wyzyskanie wczasów robotniczych dla akcji kulturalno-oświatowej, jako to organizowanie gier i sportów, ogólnego wychowania fizycznego i działalności świetlicowej.

U w a g a : Dla większych zbiorowisk robotniczych celowym byłoby dostarczanie aparatów radjowych.

Należy poza tem organizować służbę bezpieczeństwa i higieny pracy wśród robotników i dokształcanie zawodowe. Służba bezpieczeństwa pracy powinna być zorganizowana według schematów wydanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych lub Naczelną Dyрекcję Lasów Państwowych (sprawozdanie Głównego Inspektora Pracy za 1934 r.), a dostosowanych do charakteru robót publicznych.

Akcja ta da najlepsze wyniki tylko wtedy, jeżeli kierownictwo da inicjatywę i weźmie w niej czynny udział.

U w a g a : Inwestycje z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy winny być celowe, najprostsze i oszczędne.

Podając PP. Inspektorom Pracy powyższe wytyczne, przypominam o obowiązku Panów wizytowania wszystkich robót publicznych, prowadzonych na terenie obwodów, uzgadniania postępowania z władzami administracji ogólnej i wyjednywania u nich niezbędnej pomocy w działaniu, jako to uzyskiwania dokładnych informacji, środków lokomocji dla dojazdu na miejsca pracy i t. p.

W sprawozdaniach z planowej działalności wizytacyjnej i rocznych sprawozdaniach ze swej działalności uwzględnią Panowie Inspektorzy działalność wizytacyjną na robotach publicznych.

Minister Opieki Społecznej

(—) *M. Kościalkowski*

2.

OKÓLNIK Nr. 35/36

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 30 czerwca 1936 r. Nr. Po. 1a/0—6.

w sprawie rozwożenia napoi chłodzących w niedziele i święta.

Do

Panów Inspektorów Pracy wszystkich okręgów i obwodów.

W uzupełnieniu okólnika Nr. 15 z dnia 9 sierpnia 1930 r. (Dodatek miesięczny do kwartalnika „Praca i Opieka Społeczna” z 1930 r. Nr. 8 str. 211) Ministerstwo Opieki Społecznej wyjaśnia, iż przez wyrażenie „gorąca pora roku” należy rozumieć okres od 1 kwietnia do 30 września włącznie, analogicznie do postanowień art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 364).

Główny Inspektor Pracy
Dyrektor Departamentu:

(—) *M. Klott*

3.

ZARZĄDZENIE

Komisarza Demobilizacyjnego

dla obszaru woj. pomorskiego, miasta i powiatu Bydgoszcz, miasta i powiatu Inowrocław oraz powiatów Szubińskiego i Wyrzyskiego

z dnia 12 czerwca 1936 r.

o nadaniu mocy obowiązującej orzeczeniu Komisji Pojednawczo-Rozjemczej w Gdyni z dnia 22, 25, 27 i 28 maja oraz 6 czerwca 1936 r. o warunkach pracy i płacy w przemyśle budowlanym na terenie miasta wielkiej Gdyni.

(Monitor Polski z dnia 23 czerwca 1936 r. Nr. 144, poz. 256).

Na podstawie § 23 rozporządzenia o przyjmowaniu i wydalaniu robotników podczas okresu demobilizacji gospodarczej z dnia 3 września

1919 r. (Dz. U. Rzeszy str. 1500) zarządzam, co następuje:

§ 1.

Orzeczeniu Komisji Pojednawczo - Rozjemczej w Gdyni z dnia 22, 25, 27 i 28 maja oraz 6 czerwca 1936 r. o warunkach pracy i płacy w przemyśle budowlanym na terenie wielkiej Gdyni nadaję moc obowiązującą, poczynając od dnia 6 czerwca 1936 r. Tekst orzeczenia podany jest w załączeniu do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w „Monitorze Polskim”.

Komisarz Demobilizacyjny:

(—) Inż. Henryk Zagrodzki

1 zał.

Zał. do zarz. Komisarza Demobilizacyjnego z dn. 12.VI.1936 r.

ORZECZENIE:

Komisja Pojednawczo-Rozjemcza w Gdyni, ustanowiona rozporządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 czerwca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50/35, poz. 331), działając na podstawie dekretu z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych, oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Uz. Ust. Rzeszy Niem. str. 1456) w celu załatwienia zatargu w przemyśle budowlanym na terenie miasta wielkiej Gdyni na posiedzeniach w dniach 22, 25, 27 i 28 maja, oraz w dniu 6 czerwca 1936 r. w lokalu Inspektoratu Pracy 60-go Obwodu w Gdyni, w składzie ustalonym zgodnie z § 15 dekretu z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych, oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 1456)

Przewodniczący:

p. Inż. Józef Helbrecht,
Inspektor Pracy 60 Obwodu,

Ławnicy ze strony pracodawców:

p. Inż. Stefan Strokowski, ławnik stały,
p. Józef Skarzyński, ławnik stały,
p. Franciszek Guttman, ławnik niestały.

Ławnicy ze strony pracobiorców:

p. Jan Cichoński, ławnik stały,
p. Jan Tuska, ławnik stały,
p. Kazimierz Werner, ławnik niestały;

w obecności następujących uczestników zatargu ze strony pracodawców:

1) Związek Fabrykantów i Przemysłowców w Gdyni Stowarzyszenie zarejestrowane w osobach:

p. Inż. Kazimierza Krzyżanowskiego, prezesa Związku,

p. Inż. Aleksandra Bohomolca, vice-prezesa Związku,

p. Inż. Jana Smidowicza, vice-prezesa Związku oraz

p. Józefa Kunerta — syndyka Związku.

ze strony pracobiorców:

1) Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Okręg Gdynia w osobach:

p. Teodora Zielińskiego — Sekretarza Okręgowego Związku,

p. Piotra Kosa,

p. Jana Gierszewskiego.

2) Z. Z. Z. Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Budowlanego w Polsce — Oddział w Gdyni w osobach:

p. Józefa Morawskiego — Sekretarza Związku,

p. Józefa Radkowiaka,

p. Franciszka Bielicy,

p. Jana Jackowskiego,

p. Stanisława Bażanta.

3) Związek Robotników i Rzemieśników Z.Z.P. Sekretariat Gdynia w osobach:

p. Jana Dolińskiego — Sekretarza Okręgowego Związku,

p. Stanisława Olszewskiego,

p. Sylwestra Siwderskiego,

p. Konrada Łackiego;

po zbadaniu całokształtu sprawy, przeprowadzeniu postępowania dowodowego, wysłuchaniu głosów stron, ustaleniu punktów spornych oraz po stwierdzeniu, że nie można doprowadzić strony prowadzącej spór do ugody, na podstawie §§ 25 i 27 dekretu z dnia 23.XII. 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych, oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 1456) wydaje następujące orzeczenie:

§ 1.

Zakres działania umowy i stawki płac za godzinę:

Ustala się na terenie miasta Wielkiej Gdyni dla robotników budowlanych oraz robotników zatrudnionych w przedsiębiorstwach: budowla-

nych, murarskich, ciesielskich, betonowych, żelbetonowych, oraz robót ziemnych, minimalne stawki płac za godzinę w następujących wysokościach:

1. Murarz, Ciesla (przy robotach wiązanych i szalerskich) Zbrojarz samodzielny, Przędownik przy robotach betonowych	1.20 zł
2. Szaler (pomocnik cieśli przy robotach szalerskich, wykonywujący samodzielnie szalowanie)	1.00 zł
3. Trażarz cegły, wapna i betonu i Maszynista przy obsłudze maszyn	0.90 zł
4. Robotnik zatrudniony przy wyrobach cementowych, Pomocnik Zbrojarza i Pomocnik szalerski	0.75 zł
5. Robotnik budowlany	0.70 zł
6. Robotnik przy robotach ziemnych	0.65 zł
7. Robotnik powyżej lat 18 do 20 lat	0.60 zł

§ 2.

Dodatki specjalne do stawek za godzinę:

Ustala się specjalne dodatki do minimalnych stawek płac przy niżej wymienionych pracach w następującej wysokości:

a) przy trudniejszych pracach murowych lub tynkowych, jak np. licowanie ozdobne ścian licówką, murowanie filarów wielobocznych, murowanie trudniejszych sklepień, ciągnięcie i gierowanie ozdób architektonicznych, sztablatury, tynki szlachetne, samodzielne ustawianie futryn i t. p.	10%
b) przy tynkowaniu ścian wewnętrznych filcowanych i zwykłych zewnętrznych	5%
c) przy robotach morskich, wodnych, o ile pracownik pracuje w wodzie	10%
d) przy wykonywaniu smarowania materiałami izolacyjnymi paląciami (jak np. carbolineum)	10%
e) przy pracach w studniach i szachtach na głębokości ponad 5 metrów	10%
f) przy pracach na wysokości ponad 25 metrów	10%

§ 3.

Praca akordowa:

Na wypadek stosowania przy robotach budowlanych systemu akordowego stawki jednostkowe za pracę w akordzie powinny być obliczone w taki sposób, aby zarobek ogólny robotnika akordowego był conajmniej o 25% wyższy od płacy dniówkowej robotnika odpowiedniej kategorii.

§ 4.

Stawki płac za okres bezumowny:

Stawki płac za czas bezumowny, t. j. od dnia 15 marca 1936 r. do dnia 5 czerwca 1936 r. winne być obliczone i wypłacone przez pracodawców objętych niniejszym orzeczeniem według stawek ustalonych przez orzeczenie arbitrażowe z dnia 6 listopada 1933 r.

§ 5.

Wypłata zarobków:

Wypłata zarobków dokonywuje się nie rzadziej niż co dwa tygodnie w środę bezpośrednio po ukończeniu pracy i na miejscu wykonywania pracy.

Każdy pracownik winien otrzymać książeczkę obrachunkową, niezależnie od ilości zatrudnionych robotników u pracodawcy.

§ 6.

Przyjmowanie i zwalnianie pracowników:

Z prawa pierwszeństwa w przyjmowaniu do pracy korzystają w pierwszej linii pracownicy miejscowi, zaś przy koniecznej redukcji zwolnieniu podlegają pracownicy pozamiejscowi.

Przy zwolnieniu pracowników, którzy przepracowali u pracodawcy conajmniej trzy tygodnie, cieśle i murarze otrzymują $\frac{1}{2}$ godziny na uporządkowanie narzędzi.

§ 7.

Interwencja Związków:

Związki występujące jako strony w niniejszym orzeczeniu mają prawo i obowiązek wzajemnej interwencji w wszelkich sprawach, powstałych na tle niniejszego orzeczenia.

§ 8.

Zrzeczenie się pretensji:

Przy zwolnieniu pracownika z pracy i podpisaniu przez niego oświadczenia zrzekającego się wszelkich pretensji do przedsiębiorcy oświadczenie to nie może mieć wpływu na wysokość wynagrodzenia, z chwilą gdy dany pracodawca wynagradzał go poniżej stawki przewidzianej w niniejszym orzeczeniu.

§ 9.

Postanowienia ogólne:

Orzeczenie niniejsze zastępuje z mocy samego prawa wszelkie postanowienia umów zbior-

rowych bądź już zawartych bądź też mających być zawartymi w przyszłości, których postanowienia byłyby mniej korzystne niż postanowienia orzeczenia niniejszego.

Warunki umowy indywidualnej o pracę mniej korzystne dla robotnika niż przewiduje orzeczenie są nieważne i ulegają zastąpieniu z mocy prawa przed odpowiednim postanowieniem orzeczenia niniejszego, natomiast warunki korzystniejsze pozostają w mocy.

§ 10.

Termin ważności umowy:

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dn. 6.VI. 1936 r. do dnia 5 czerwca 1937 r.

§ 11.

Komisja Pojednawczo - Rozjemcza wzywa strony, aby w terminie do dnia 9 czerwca 1936 r. oświadczyły, czy orzeczenie rozjemcze przyjmują.

Na tem orzeczenie zakończono.

Przewodniczący
Komisji Pojednawczo-Rozjemczej
w Gdyni:

(—) *Inż. Józef Helbrecht*
Inspektor Pracy 60 Obwodu.

Ławnicy ze strony pracodawców:

(—) *J. Skarzyński*
(—) *St. Strokowski*
(—) *F. Guttmann*

Ławnicy ze strony pracobiorców:

(—) *Cichoński Jan*
(—) *Tuska Jan*
(—) *K. Werner*

Gdynia, dnia 6 czerwca 1936 r.

4.

OBWIESZCZENIE

MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 4 czerwca 1936 r.

w sprawie podania o nadanie umowie zbiorowej z dnia 17 kwietnia 1936 r. mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót budowlanych na obszarze powiatu szamotulskiego w województwie poznańskim.

(Monitor Polski z dnia 18 czerwca 1936 r. Nr. 140, poz. 251).

Związek Pracowników Budowlanych i Pokrewnych Zawodów Z. Z. P. w Poznaniu na podstawie § 2 rozporządzenia z dnia 23 grudnia

1928 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. Ust. Rzeszy Niem., str. 1456) wniósł do Ministerstwa Opieki Społecznej podanie o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót budowlanych na obszarze powiatu szamotulskiego umowie zbiorowej z dnia 17 kwietnia 1936 r., zawartej w Szamotułach pomiędzy podpisanymi pod umową budowniczymi i przedsiębiorcami budowlanymi z jednej strony a Związkiem Pracowników Budowlanych i Pokrewnych Zawodów Zjednoczenia Zawodowego Polskiego Sekretarjatu w Poznaniu z drugiej strony.

Tekst umowy podaje się poniżej.

Sprzeciw w sprawie nadania umowie mocy obowiązującej wnosić można do Ministerstwa Opieki Społecznej w ciągu 14 dni od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

Minister Opieki Społecznej:

(—) *M. Kościalkowski*

UMOWA ZBIOROWA

w przemyśle budowlanym na powiat szamotulski.

Pomiędzy niżej podpisanymi budowniczymi i przedsiębiorcami budowlanymi z jednej strony a Związkiem Pracowników Budowlanych i Pokrewnych Zawodów Zjednoczenia Zawodowego Polskiego Sekretarjat w Poznaniu, ul. Półwiejska Nr. 20, oraz przedstawicielami członków Zjednoczenia Zawodowego Polskiego na pow. szamotulski z drugiej strony pod przewodnictwem Józefa Rojszyka, p. o. podinspektora pracy, zawarto następującą umowę zbiorową, normującą warunki pracy i płacy dla zawodu budowlanego na powiat szamotulski.

§ 1.

Umowa niniejsza obowiązuje przy pracach budowlanych w powiecie szamotulskim.

§ 2.

Przyjmowanie i zwalnianie robotników odbywa się w sposób przewidziany w odpowiednich ustawach i rozporządzeniach.

§ 3.

Czas pracy wynosi tygodniowo 46 godzin.

§ 4.

Wypłaty dokonywa się tygodniowo po skończonej pracy w środę.

§ 5.

Od dnia 1 maja 1936 r. obowiązują następujące stawki płac godzinnych:

1. Czeladnik murarski i ciesielski 0,70 zł
2. Robotnik przy pracach budowl. na-
ziemn. i podziemn. 0,50 zł
3. Płace ustalone dla murarzy i cieśli odnoszą się jednakowo do płac murarskich i ciesielskich wykonywanych w przedsiębiorstwach robót ziemnych.

§ 6.

Umowa niniejsza nie wyklucza pracy akordowej. Tam gdzie prace akordowe bywają wykonywane musi być zawarta taryfa akordowa.

§ 7.

Strony wybierają komisję po jednym z każdej strony:

- a) do kontrolowania budowli,
- b) do łagodzenia sporów pomiędzy stronami, wynikających z niniejszej umowy.

§ 8.

Umowa niniejsza obowiązuje od dnia 1 maja 1936 r. do dnia 31 marca 1937 r. O ile w 3 miesiące przed jej upływem nie nastąpi pisemne wypowiedzenie t. j. najpóźniej do 31 grudnia 1936 r., przedłuża się umowa automatycznie o dalszy rok z zachowaniem powyższego terminu wypowiedzenia.

Szamotuły, dnia 17 kwietnia 1936 r.

Pracodawcy:

- (—) *Leon Szulczewski,*
- (—) *Szymon Brzeźniak,*
- (—) *Stan. Gulik,*

z upoważnienia p. Krzymienia (—) *Brzeźniak.*

Pracobiorcy:

Związek Pracowników Budowlanych i Pokrewn. Zaw. Z. Z. Z. w Rzecz. Polskiej Kierown. Okręgowy Poznań.

- (—) *Mikołaj Nader,*
- (—) *Władysław Kosior,*
- (—) *Fr. Jędrzejczak,*
- (—) *Fr. Wąsowski,*
- (—) *Bronisław Mrówka,*
- (—) *Paweł Łodyga.*

(—) *J. Rojszyk*
p. o. podinspektora pracy.

5.

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ**

z dnia 4 czerwca 1936 r.

w sprawie podania o nadanie umowie zbiorowej z dnia 23 kwietnia 1936 r. mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw malarskich w Toruniu.

(Monitor Polski z dnia 20 czerwca 1936 r. Nr. 142, poz. 254).

Cech Malarsko - Lakierniczy w Toruniu oraz Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce w myśl § 2 rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 1456) wniosły do Ministerstwa Opieki Społecznej podanie o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw malarskich na terenie miasta Torunia umowie zbiorowej z dnia 23 kwietnia 1936 r., zawartej w Toruniu pomiędzy wyżej wymienionymi organizacjami pracodawców i pracowników.

Tekst umowy podany jest poniżej.

Sprzeciw w sprawie nadania umowie mocy obowiązującej można wносить do Ministerstwa Opieki Społecznej w ciągu 14 dni od ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

Minister Opieki Społecznej:

(—) *M. Kościatkowski*

UMOWA ZBIOROWA.

Pomiędzy Cechem Malarsko-Lakierniczym w Toruniu w osobach uprawnionych do działania: Suleckiego Zdzisława, Biernackiego Zygmunta, Biernackiego Bronisława, Guzickiego Franciszka, Schillera Franciszka, Nowackiego Leona z jednej strony a Centralnym Związkiem Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce w osobach upoważnionych do działania: Makowskiego Bronisława, Dybrowskiego Bronisława, Lewandowskiego Bronisława, Pasternackiego Józefa, Cyrankowskiego Mikołaja, Winiarskiego Seweryna z drugiej strony, na konferencji odbytej w dniu 23 kwietnia 1936 r. w lokalu Inspekcji Pracy pod przewodnictwem zastępcy Inspektora Pracy 58 Obwodu w Toruniu, została zawarta umowa zbiorowa następującej treści:

§ 1.

Zakres ważności umowy.

Niniejsza umowa obowiązuje wszystkie przedsiębiorstwa malarskie w Toruniu, oraz malarzy i strycharzy należących do Centr. Związku Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Toruniu.

Strony zawierające umowę niniejszą stawiają wniosek do Ministerstwa Opieki Społecznej o nadanie mocy powszechnie obowiązującej.

§ 2.

Czas pracy.

Regularny dzienny czas pracy dla wszystkich pracowników w zakresie malarskim, oprócz przerw wypoczynkowych, nie może przekraczać 8 godzin na dobę, w sobotę 6 godzin — tygodniowo 46 godzin.

Jako miesiące letnie uważa się miesiące: od marca do października, jako zimowe: od listopada do lutego.

Przerwy wypoczynkowe ustala się w czasie od godziny 12 do 13-ej. Na budowach nowych i w warsztatach musi znajdować się: woda, mydło i ręcznik.

§ 3.

Nadgodziny, praca nocna i świąteczna.

Wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych, w porze nocnej oraz w niedziele i dni świąteczne pracownicy będą otrzymywać zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18.XI.1919 r. o czasie pracy dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 94/33, poz. 734).

§ 4.

Wysokość wynagrodzenia.

1) Pomocnicy do lat 5 po wycuczeniu i strycharze do lat 10 praktyki według uwagi II 0,78 zł na g.

2) Pomocnicy po 5 latach po wycuczeniu i strycharze po 10 latach praktyki według uwagi I-ej 0,92 zł na g.

U w a g a I. do strycharzy po 10 latach praktyki zalicza się: 1) Nowaczyka Jana, 2) Sadeckiego Józefa, 3) Benebeka Bernarda, 4) Kalinowskiego Władysława, 5) Sadowskiego Hieronima, 6) Lichta Maksymiljana, 7) Kuflewskiego Ignacego, 8) Falkowskiego Ksawerego.

U w a g a II. do strycharzy do lat 10 praktyki zalicza się: 1) Kalinowskiego Franciszka, 2) Kozłowskiego Erwina, 3) Olkiewicza Szymona, 4) Nasadzkiego Zygmunta, 5) Miklakiewicza Pawła.

U w a g a III. każdy pomocnik malarski jak i strycharz musi posiadać jako własne narzędzia przy pracy: pendzel do linii, sznur, skrobaczkę (szpachtel), calówkę (miarę) i ołówkę.

§ 5.

Prace pozamiejscowe.

Przy pracach pozamiejscowych w odległości ponad 5 km. od śródmieścia wzgl. mieszkania — warsztatu pracodawcy, pracodawca ponosi koszty podróży do miejsca pracy (odjazd i dojazd) oraz strawne 1 zł dziennie.

Przy pracach w takiej odległości, gdzie powrót każdego dnia jest niemożliwy i zatrudniony musi tam nocować, pracodawca ponosi koszt utrzymania i mieszkania, w przeciwnym razie dopłaca 30% do stawki godzinowej.

Koszta podróży w obie strony ponosi pracodawca. Czas podróży liczy się jako zwykły czas pracy i winien być wynagradzany według ustalonej stawki.

Przy większych robotach pozamiejscowych trwających dłuższy czas, należy się pracownikowi raz na 14 dni wolna podróż w obie strony. Koszta podróży ponosi pracodawca.

§ 6.

Wynagrodzenie za prace nadzwyczajne.

Za pracę przy malowaniu mostów, ługowaniu, myciu salmiakiem dopłaca się 10% do uzgodnionej stawki taryfowej.

Przy pracach na rusztowaniu ponad 6 mtr. wysokości, jak i przy ustawianiu rusztowań, dopłaca się do stawki zwykłej 5%.

Dostawę materiału oraz rusztowań na miejsce pracy uskutecznia się przez robotników zwykłych wzgl. uczeni i to tak wcześnie, ażeby czeladnik nie tracił czasu przy rozpoczęciu prac. Za wyczekiwanie na materiał wzgl. powstałą z tego powodu zmułę potrażeń robić nie wolno.

W razie niemożliwości wykonania prac na powietrzu z powodu niepogody (słoty), pracodawca winien w miarę możliwości dać inną pracę.

Używanie czeladnika do transportu materiału, oprócz małych ręcznych pakunków, jest niedozwolone.

§ 7.

Wyплаты zarobkowe.

Wyплаты robotnikom należnego wynagrodzenia powinny być dokonywane co piątek wzgl. co sobota każdego tygodnia, — nie później jak bezpośrednio po zakończonym dniu pracy i nie mogą odbywać się w sklepach, jadłodajniach i t. p. zakładach.

§ 8.

Prace akordowe.

Prace akordowe są wzbronione. O ile jednakże w wyjątkowych wypadkach akord byłby zastosowany, to stawki jednostkowe za prace w akordzie winny być obliczone w taki sposób, aby zarobek ogólny był conajmniej 25% wyższy od ustalonej stawki godzinowej danego pracownika.

§ 9.

Umowy indywidualne.

Niniejsza umowa zbiorowa stanowi podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych. Indywidualne umowy pracy zawierające warunki dla pracowników mniej korzystne niż warunki niniejszej umowy zbiorowej są nieważne.

§ 10.

Zatrudnianie uczniów.

Liczebny stan uczniów w każdym warsztacie malarskim winien odpowiadać wymogom rozporządzenia Wojewody Pomorskiego z dnia 28.XII. 1931 r. o stosunku liczebnym uczniów rzemieślniczych do zatrudnionych czeladników w warsztatach rzemieślniczych (Pom. Dz. Woj. Nr. 2/32 r. dział 21).

§ 11.

Urlopy.

Do udzielania pracownikom płatnych urlopów wypoczynkowych będzie stosowana ustawa z dnia 16.V. 1922 r. o urlopach dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 94/33 r. poz. 735) oraz rozporządzenie wykonawcze do tejże ustawy z dnia 11.VI.1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62/23 r. poz. 464).

§ 12.

Prace na obcy rachunek.

Wykonywanie prac na obcy rachunek, poza prawnie określonym czasem pracy, przez czeladź jest niedopuszczalne.

§ 13.

Przyjmowanie do pracy.

Przyjmowanie do pracy odbywa się za pośrednictwem Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy przy Wojewódzkim Biurze Funduszy Bezrobocia w Toruniu.

Pracodawcy zobowiązują się zatrudniać w pierwszej linii bezrobotnych pracowników miejscowych, a w razie braku tychże, zamiejscowych.

§ 14.

Przynależenie do związku.

Za działalność i należenie do związku pracodawcy zobowiązują się nie robić żadnej trudności zawierającemu niniejszą umowę. Nakłanianie do wstępowania do im dogodnych związków jest niedopuszczalne.

§ 15.

Przepisy bezpieczeństwa i higieny przy pracy.

Odnośnie do bezpieczeństwa i higieny pracy, pracodawcy zobowiązują się ściśle przestrzegać warunków objętych rozporządzeniem Prezydenta Rz. Polskiej z dnia 16.III. 1928 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. R. P. Nr. 35/28 r., poz. 325) oraz rozporządzeniem Min. Spraw Wewn. i Opieki Społecznej z dnia 23.V. 1935 r. dot. przestrzegania warunków bezpieczeństwa i higieny przy robotach budowlanych (Dz. U. R. P. Nr. 50/35 r., poz. 329).

§ 16.

Zalätwianie sporów.

Do zalätwiania sporów dotyczących pracy i płacy wynikających z niniejszej umowy taryfowej powołuje się Komisję Rozjemczą, składającą się z 3-ch pracodawców i 3-ch pracobiorców, jednego przewodniczącego i jego zastępcy, z pośród zawierających niniejszą umowę.

Wybór Komisji winien nastąpić bezzwłocznie po zawarciu niniejszej umowy.

Dla rozstrzygnięcia zaistniałego sporu Komisja powinna w przeciągu trzech dni od daty wpłynięcia daną sprawę rozpatrzyć.

Jeżeli Kom. Rozjem. nie dojdzie do porozumienia, natenczas sprawę sporną oddaje się Komisji Pojednawczo - Rozjemczej przy Inspekcji Pracy.

§ 17.

Przeprowadzenie umowy taryfowej.

Strony zawierające niniejszą umowę taryfową obowiązują się użyć swego wpływu w celu przeprowadzenia i podtrzymania umowy oraz umówionych i przez obie strony uzgodnionych zatwierdzonych stawek płac, które uważać trzeba jako stawki minimalne.

§ 18.

Termin ważności.

Umowa niniejsza została zawarta na czas od dnia 27.IV. 1936 r. do dnia 27.IV. 1937 r., nadto kontramentów obowiązuje miesięczne wypowiedzenie umowy przed terminem jej wyekspirowania, przyczem w razie braku wypowiedzenia umowa automatycznie przedłuża się o jeden rok.

Umowa została spisana w trzech jedno-brzmiących egzemplarzach, z których jeden znajduje się w aktach Inspekcji Pracy 58 Obwo-du, drugi otrzymał Centralny Związek Robotni-ków Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ce-ramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce Oddział w Toruniu, a trzeci Cech Malarsko-La-kierniczy w Toruniu.

Toruń, dnia 23 kwietnia 1936 r.

Inspektor Pracy 58 Obwodu:
w z. (—) *L. Jagodziński*

Pracodawcy:

- (—) *Zdzisław Sulecki*
- (—) *Fr. Guzicki*
- (—) *Fr. Schiller*
- (—) *Zygmunt Biernacki*
- (—) *Bronisław Biernacki*
- (—) *Leon Nawacki*

Pracobiorcy:

- (—) *Br. Makowski*
- (—) *Br. Lewandowski*
- (—) *M. Cyrankowski*
- (—) *S. Winiarski*
- (—) *Bronisław Dybowski*
- (—) *Pasternacki Józef*

6.

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ**

z dnia 5 czerwca 1936 r.

w sprawie podania o nadanie umowie zbiorowej z dnia 29 kwietnia 1936 r. mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich zakładów szklarskich na terenie miasta Wielkiej Gdyni.

(Monitor Polski z dnia 17 czerwca 1936 r. Nr. 139, poz. 250).

Cech Mistrzów Szklarskich w Gdyni i Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Ceramicznego, Drzewnego i Pokrewnych Zawodów w Polsce Okrąg w Gdyni w myśl § 2 rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz o rozjemstwie w za-targach pracy (Dz. Ust. Rzeszy Niem., str. 1456) wniosły do Ministerstwa Opieki Społecznej po-danie o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich zakładów szklarskich na te-renie miasta Wielkiej Gdyni umowie zbiorowej z dnia 29 kwietnia 1936 r., zawartej w Toruniu pomiędzy wyżej wymienionymi organizacjami pracodawców i pracowników.

Tekst umowy podany jest poniżej.

Sprzeciwu w sprawie nadaniu umowie mo-cy obowiązującej można wnosić do Minister-stwa Opieki Społecznej w ciągu 14 dni od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Kościółkowski*

PROTOKÓŁ

Na posiedzeniach w Inspektoracie Pracy 60-go Obwodu w Gdyni, odbytych w dniach 3 kwietnia i 29 kwietnia 1936 r. pod przewo-dnictwem Inspektora Pracy 60-go Obwodu, Inż. Józefa Helbrechta, w sprawie ułożenia warun-ków płacy i pracy dla pracowników zatrudnio-nych w zawodzie szklarskim w Gdyni, a także w sprawie likwidacji strajku, trwającego od dnia 29 kwietnia, pomiędzy Cechem Mistrzów Szklarskich w Gdyni jako przedstawicieli pracodaw-ców zawodu szklarskiego z jednej strony a Cen-tralnym Związkiem Robotników Przemysłu Bu-dowlanego, Ceramicznego, Drzewnego i Po-krewnych Zawodów w Polsce — Okręg w Gdyni jako przedstawicielami pracobiorców z drugiej strony zawarti następującą umowę zbiorową:

§ 1.

Niniejsza umowa zbiorowa obowiązuje wszystkie zakłady i przedsiębiorstwa szklar-

skie, oraz wszystkich pracowników zawodu szklarskiego na terenie Wielkiej Gdyni.

§ 2.

Czas pracy wynosi 8 godzin dziennie nie wyłączając soboty.

§ 3.

Płaca za jedną godzinę pracy czeladnika szklarskiego posiadającego poświadczenie złożenia egzaminu na czeladnika wynosi 1.00 zł (jeden złoty).

Płaca za jedną godzinę pracy pomocnika szklarskiego nieposiadającego poświadczenia złożenia egzaminu na czeladnika wynosi — 0.80 zł (osiemdziesiąt groszy).

§ 4.

Przy pracach poza Wielką Gdynią, gdzie zachodzi potrzeba nocowania, pracodawca zwraca rzeczywiste koszty noclegu, oraz koszty przejazdu.

§ 5.

Pracodawca obowiązany jest wydać każdemu pracownikowi książeczkę obrachunkową, niezależnie od ilości zatrudnionych pracowników w zakładzie pracy.

Wypłaty zarobków winny się odbywać co tydzień i nie rzadziej niż co dwa tygodnie.

§ 6.

Pracownikom zawodu szklarskiego nie wolno wykonywać żadnych robót na własną rękę, ani też stawać samodzielnie do przetargów.

§ 7.

Pracodawcy zobowiązują się zatrudniać jedynie czeladników, w wypadku zatrudniania pomocników szklarskich na jednego czeladnika nie może przypadać więcej niż jeden pomocnik szklarski.

§ 8.

Pracownicy szklarze przystępują do pracy w dniu 30 kwietnia 1936 r.

§ 9.

Umowa niniejsza obowiązuje od dnia 29.IV. 1936 r. do dnia 30 kwietnia 1937 r. i przedłuża się automatycznie o każdy rok następny o ile którakolwiek ze stron nie wypowie umowy na jeden miesiąc przed upływem ważności umowy.

Inspektor Pracy 60 Obwodu:

(—) *Inż. Józef Helbrecht*

Upoważnieni przedstawiciele
Cechu Szklarskiego:

(—) *Balewski*

(—) *Brzeski*

(—) *Karol Klein*

(—) *Szymkowski*

(—) *Brauner*

(—) *Zieliński*

(—) *Maluszek Wincenty*

(—) *Ruszczyński Antoni*

Upoważnieni przedstawiciele Centr. Zw. Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce — Sekr. Okręg. w Gdyni:

(—) *Zieliński Teodor*

(—) *Wojciechowski Stefan*

(—) *Zbytniewski Aleks.*

Wyżej podpisane strony proszą o przedłożenie powyższej umowy Panu Ministrowi Opieki Społecznej, celem nadania jej mocy obowiązującej na terenie miasta Wielkiej Gdyni od dnia 29 kwietnia 1936 r.

Upoważnieni przedstawiciele
Cechu Szklarskiego:

(—) *Balewski*

(—) *Brzeski*

(—) *Karol Klein*

(—) *Szymkowski*

(—) *Brauner*

(—) *Zieliński*

(—) *Maluszek Wincenty*

(—) *Ruszczyński Antoni*

Upoważnieni przedstawiciele Centr. Zw. Rob. Przemysłu Budowl. Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce — Sekretariat Okręgowy w Gdyni:

(—) *Zieliński Teodor*

(—) *Wojciechowski Stefan*

(—) *Zbytniewski Aleks.*

Gdynia, dnia 29 kwietnia 1936 r.

II. Zatrudnienie i migracja.

WYJAŚNIENIE

w sprawie opłat od gazu na rzecz Funduszu Pracy.

Ustęp 1 art. 24 ustawy z dn. 16 marca 1933 r. o Funduszu Pracy (Dz. U. R. P. Nr 22, poz. 163) głosi, że opłacie na Fundusz Pracy podlega spozycie gazu do użytku domowego w lokalach nie posiadających charakteru przemysłowego. A contrario wynika z powyższego, że nie podlega opłacie spozycie gazu w lokalach, posiadających charakter przemysłowy. Zgodnie z art. 13 rozporządzenia Prezydenta R. P. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 293), ustawy z dnia 24 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 209), oraz ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) — lokal posiada charakter przemysłowy, jeśli służy stale do prowadzenia przemysłu. Co zaś jest przemysłem — określają art. 1 i 2 cytowanego rozporządzenia.

Jak wynika z powyższego — w wypadku mieszanej konsumpcji gazu, pobieranego z jednego

gazomierza dla celów przemysłowych i dla celów domowych — rozstrzyga charakter lokalu, w którym gazomierz jest zainstalowany.

W konkretnych wypadkach, przytoczonych w piśmie Zarządu Gazowni Miejskiej Miasta Radomia z dnia 17 lutego 1936 r. L. dz. 1212/35 opłaty na Fundusz Pracy od spozycia gazu przez pracownię dentystyczną lub gabinet lekarski, które mieszczą się w jednym lokalu z mieszkaniem — winny być pobierane, albowiem, zgodnie z p. 13) art. 2 cytowanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym praca zawodowa lekarzy i dentystów nie jest przemysłem. Natomiast, gdy w mieszkaniu mieści się warsztat rzemieślniczy — lokal ma wtedy charakter zakładu przemysłowego, a co zatem idzie opłaty na Fundusz Pracy od spozycia gazu pobierać nie należy.

(Z pisma Ministerstwa Opieki Społecznej do Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskim, z dnia 2 lipca 1936 r., Nr Pzm. 114/21-6).

III. Ubezpieczenia społeczne.

1.

INSTRUKCJA

MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 23 czerwca 1936 r. Nr. Un. 39/3—6,

o warunkach odpisywania na straty nieściągalnych należności ubezpieczeniowych.

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 10 marca 1932 r. o spłacie zaległości podatkowych oraz zaległych składek i opłat na rzecz niektórych publiczno-prawnych instytucyj ubezpieczeń (Dz. U. R. P. z r. 1935 Nr. 50, poz. 336) oraz zgodnie z § 20 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 12 lipca 1935 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu o ulgach w spłacie zaległości z tytułu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 353), zarządzam, co następuje:

§ 1.

(1) Instrukcja niniejsza normuje odpisywanie na straty przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Ubezpieczalnię Krajową w Poznaniu i Ubezpieczalnię Społeczne nieściągalnych zaległych należności ubezpieczeniowych, określonych w ust. (2).

(2) Odpisywanie na straty dotyczy zaległych należności na rzecz b. Kas Chorych, b. Zakładów Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, b. Zakładu Ubezpieczenia od Wypadków we Lwowie, b. Zakładu Ubezpieczenia od Wypadków w Królewskiej Hucie (w Chorzowie), b. Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie w Poznaniu, b. Bractwa Górniczego w Krakowie oraz Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu, powstałych z tytułu ubezpieczeń społecznych za czas do dnia 31 grudnia 1933 r. Przez zaległe należności rozumie się wykazane w dniu 1 lipca 1935 r. zadłużenie z tytułu składek i opłat ubezpieczeniowych, odsetek zwłoki, kar i grzywien.

§ 2.

(1) W następujących przypadkach zaległe należności będą uznane za nieściągalne i ulegną odpisaniu na straty.

- 1) jeżeli nastąpiło przedawnienie prawa przymusowego ich ściągnięcia;
- 2) jeżeli wyczerpano środki przymusowego ściągania;
- 3) jeżeli instytucja ubezpieczeniowa posiada dowody (dokumenty), stwierdzające, że postępowanie egzekucyjne byłoby bezskuteczne;
- 4) jeżeli zaległa należność została umorzona przez Centralną Komisję Oszczędnościowo-Oddłużeniową dla Samorządów.

(2) Przy ustalaniu nieściągalności należy brać pod uwagę nie tylko dłużnika bezpośrednio obowiązane do uiszczenia zaległej należności, ale również inne osoby fizyczne lub prawne, obowiązane do zapłacenia zaległej należności lub ponoszące odpowiedzialność za jej uiszczenie. Wreszcie instytucje ubezpieczeń społecznych powinny uwzględniać inne istotne okoliczności (np. umyślne przepisanie prawa własności na inną osobę i t. p.).

§ 3.

Właściwa instytucja ubezpieczeniowa może uznać za nieściągalną i odpisać na straty, bez potrzeby stosowania środków wskazanych w § 2, każdą zaległą należność, nie przekraczającą kwoty zł 25, jeżeli z dochodzeń, przeprowadzonych przez instytucję ubezpieczeniową przed wszczęciem kroków egzekucyjnych, wynika, że pokrycie należności w drodze egzekucji z posiadanego przez dłużnika majątku jest wątpliwe lub gdy ściąganie należności pociągnęłoby za sobą obciążenie nadmierną pracą lub nadmiernymi kosztami.

§ 4.

(1) Środki przymusowego ściągania należy uznać za wyczerpane w rozumieniu § 2 ust. (1) pkt. 2:

- 1) w odniesieniu do należności nie przekraczających zł 100, jeżeli właściwy organ egzekucyjny zakończył postępowanie protokołem nieściągalności poszukiwanej należności i gdy w drodze własnych dochodzeń instytucji ubezpieczeń społecznych bezskuteczność dalszej egzekucji została uprawdopodobniona,
- 2) w odniesieniu do należności przekraczających zł 100, jeżeli z dokonanego przez dłużnika wyjawienia majątku (§ 99 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych — Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580 oraz art. 621 — 628 K. P. C.) wynika, że nie posiada on majątku, do którego mogłaby być skierowana egzekucja.

§ 5.

(1) Za dowody (dokumenty), stwierdzające bezskuteczność postępowania egzekucyjnego w rozumieniu § 2 ust. (1) pkt. 3, należy z reguły uznać dowody (dokumenty) publiczne, ponadto zaś nie budzące wątpliwości dowody (dokumenty) prywatne.

(2) Za dowody (dokumenty) publiczne, stwierdzające bezskuteczność postępowania egzekucyjnego, służą w szczególności:

- 1) wyciągi z rejestru handlowego lub inne dokumenty sądowe, stwierdzające wykreślenie z rejestru, z powodu zupełnej likwidacji spółek, w których spółnicy nie odpowiadają osobiście (np. spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, spółek akcyjnych),
- 2) dokumenty urzędowe, stwierdzające śmierć dłużnika i brak spadku,
- 3) dokumenty urzędowe, stwierdzające niemożność odnalezienia dłużnika oraz ujawnienia jego majątku.

§ 6.

(1) Kwalifikowanie, czy zaległa należność odpowiada warunkom, umożliwiającym jej odpisanie na straty, w zasadzie powinno odbywać się komisyjnie. Dyrektor instytucji może jednak zlecić odpisywanie na straty sum dłużnych, nie przekraczających zł 25, bezpośrednio kierownikowi odpowiedniej komórki.

(2) Skład i tryb postępowania komisji określi instrukcja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Dla Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu skład i tryb postępowania komisji ustalą organa zarządzające Ubezpieczalni.

§ 7.

Odpisanie na straty nieściągalnej należności ubezpieczeniowej podlega ogólnie zatwierdzeniu w trybie uchwały rady (komisarza) właściwej instytucji ubezpieczeniowej.

§ 8.

Instrukcja niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Opieki Społecznej.

Minister Opieki Społecznej
(—) *M. Kościatkowski*

2.

ZARZĄDZENIE

MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 15 czerwca 1936 r.

w sprawie opłat na rzecz Kasy Bratniej Zagłębia Dąbrowskiego w III kwartale 1936 r.

(Monitor Polski z dnia 24 czerwca 1936 r. Nr 145, poz. 257).

Na podstawie § 50 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 27 sierpnia 1935 r. o ubezpieczeniu brackiem w powiecie będzińskim

(Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 410) i zgodnie z urzędową statystyką wydobycia węgla kamiennego w I kwartale 1936 r., ustala się następujące wysokości opłat miesięcznych, płatnych w III kwartale 1936 r. przez niżej wymienione przedsiębiorstwa górniczo-hutnicze na rzecz Kasy Bratniej Zagłębia Dąbrowskiego.

L. p.	Przedsiębiorstwa	Opłata mies.
1.	Towarzystwo Kopalń i Zakładów Sosnowieckich S. A.	zł 5.269,14
2.	Warszawskie Towarzystwo Kopalń węgla i Zakładów Hutniczych S. A.	„ 4.752,03
3.	Towarzystwo Górniczo-Przemysłowe „Saturn” S. A.	„ 5.478,03
4.	Towarzystwo Kopalń „Flora” S. A.	„ 1.990,50

5.	Gwarectwo „Hr. Renard”, Kopalnie Węgla i Zakłady Przemysłowe w Sosnowcu	„ 4.724,56
6.	Towarzystwo Francusko-Włoskie Dąbrowskich Kopalń Węgla S. A.	„ 3.305,79
7.	Francuska Spółka Akcyjna, Towarzystwo Bezimienne Kopalń Węgla „Czeladź”	„ 3.366,16
8.	Zakłady „Solvay” w Polsce, Towarzystwo z ograniczoną poręką w Warszawie	„ 750,92
9.	Grodzieckie Towarzystwo Kopalń Węgla i Zakładów Przemysłowych w Groźcu k. Będzina	„ 2.302,87
		Razem zł 31.940,00

Minister Opieki Społecznej:

(—) *M. Kościakowski*

IV. Opieka społeczna.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 30 maja 1936 r.

w sprawie wykonania art. 5 ust. (1) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 stycznia 1936 r. o zaopatrzeniu osób szczególnie zasłużonych w walkach o niepodległość Państwa Polskiego.

(Dz. U. R. P. z dnia 19 czerwca 1936 r. Nr 46, poz. 337)

Na podstawie art. 5 ust. (1) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 stycznia 1936 r. o zaopatrzeniu osób szczególnie zasłużonych w walkach o niepodległość Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 8) zarządzam, co następuje:

§ 1.

Używane w dalszych przepisach rozporządzenia niniejszego:

- 1) wyraz „ustawa” oznacza ustawę z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 396) w brzmieniu, nadanem rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 855),
- 2) wyraz „ubezpieczalnia” oznacza ubezpieczalnię społeczną.

§ 2.

Osoby, wskazane w art. 1 ust. (1) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 stycznia 1936 r. o zaopatrzeniu osób szczególnie zasłużo-

nych w walkach o niepodległość Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 8), którym na podstawie tego dekretu przyznano zaopatrzenie, mają prawo do ubezpieczenia własnym kosztem siebie i członków swojej rodziny na wypadek choroby i macierzyństwa (art. 1 pkt. 1) ustawy).

§ 3.

(1) Kto pragnie przystąpić do ubezpieczenia, określonego rozporządzeniem niniejszem, powinien przedłożyć ubezpieczalni, właściwej ze względu na stałe miejsce zamieszkania, pisemne zgłoszenie do ubezpieczenia z podaniem członków rodziny, uprawnionych w myśl § 9 ust. (2) do świadczeń.

(2) Do zgłoszenia należy dołączyć dowód, stwierdzający przyznanie zaopatrzenia oraz jego wysokość.

§ 4.

(1) Wysokość składki za ubezpieczenie wynosi 4% przyznanego zaopatrzenia, nie mniej jednak niż 1 zł miesięcznie.

(2) Wdowie i sierotom, ubezpieczonym na podstawie rozporządzenia niniejszego, zamieszkałych we wspólnym gospodarstwie domowym, składkę oblicza się od łącznej kwoty ich zaopatrzenia.

§ 5.

Składki należy wpłacać do właściwej ubezpieczalni za każdy miesiąc z góry, najpóźniej do dnia 10 każdego miesiąca.

§ 6.

Ubezpieczenie rozpoczyna się od dnia wpłaty pierwszej składki, którą uiszcza się po otrzymaniu zawiadomienia ubezpieczalni o przyjęciu do ubezpieczenia.

§ 7.

Ubezpieczenie gaśnie:

- 1) wskutek śmierci pobierającego zaopatrzenie — z końcem tego miesiąca, w którym nastąpiła śmierć,
- 2) wskutek zgaśnięcia lub zawieszenia prawa do zaopatrzenia — z końcem tego miesiąca, w którym nastąpiło zgaśnięcie lub zawieszenie,
- 3) wskutek pisemnego oświadczenia o wystąpieniu z ubezpieczenia — z końcem tego miesiąca, w którym złożone zostało oświadczenie,
- 4) w razie zalegania ze składkami za 1 miesiąc — z końcem tego miesiąca, za który nie opłacono składek.

§ 8.

W razie choroby lub połogu ubezpieczeni mają prawo do pomocy leczniczej lub położniczej w zakresie art. 95 ust. (1) pkt. 1) oraz art. 105 ust. (1) pkt. 1) ustawy.

§ 9.

(1) Członkom rodziny ubezpieczonego, ubezpieczalnia udziela świadczeń w zakresie art. 110 ustawy z wyjątkiem ust. (1) pkt. 3) i 4) oraz ust. (2).

(2) Świadczenia, wymienione w ust. (1), udzielane są żonie (lub niezdolnemu do zarobkowania mężowi), o ile nie posiada własnych dochodów, dzieciom ślubnym, uprawnionym (legitymowanym), przysposobionym (przybranym) i nieslubnym w wieku do lat 16, jeżeli:

- 1) zamieszkują we wspólnym gospodarstwie domowym z ubezpieczonym,
- 2) są wyłącznie i całkowicie przez niego utrzymywane,

3) nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia,

4) zostali zgłoszeni do ubezpieczenia przez ubezpieczonego, jako członkowie rodziny.

§ 10.

Osoby, wymienione w §§ 8 i 9, mogą korzystać z leczenia szpitalnego tylko na zlecenie ubezpieczalni; leczenie szpitalne przeprowadza się w najniższej klasie.

§ 11.

Prawo do świadczeń, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszem, powstaje po upływie miesiąca przebycia w ubezpieczeniu.

§ 12.

Gdy ubezpieczony w myśl rozporządzenia niniejszego zmienia miejsce zamieszkania, ma prawo przeniesienia swego ubezpieczenia bez przerwy do ubezpieczalni nowego stałego miejsca zamieszkania.

§ 13.

(1) Postanowienie ustawy oraz statutu właściwej ubezpieczalni i rozporządzeń, wydanych w wykonaniu ustawy, a odnoszące się do obowiązkowo ubezpieczonych, mają odpowiednie zastosowanie do ubezpieczonych w myśl rozporządzenia niniejszego, jeżeli prawa ich i obowiązki nie zostały odmiennie uregulowane w tem rozporządzeniu.

(2) Przepisy art. 28 i art. 117 ustawy nie odnoszą się do ubezpieczonych w myśl przepisów rozporządzenia niniejszego.

§ 14.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Opieki Społecznej:

(—) *Marjan Zyndram-Kościałkowski*

V. Zdrowie publiczne.

1.

PISMO OKÓLNE MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 20 czerwca 1936 r. Nr Zn. 9/1-6

w sprawie VIII-go kursu instrukcyjnego dla lekarzy Ośrodków Zdrowia.

Do

Urzędów wojewódzkich, Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę i starostw.

Ministerstwo Opieki Społecznej zawiadamia, że VIII-my kurs instrukcyjny dla lekarzy Ośrodków Zdrowia, który miał się odbyć w Państwowej Szkole Higieny w czasie od 16 kwietnia do 7 maja r. b., został odroczony i odbędzie się w nowym terminie, w czasie od 7 do 26 września r. b. włącznie.

Zastrzega się, że zgłoszenia kandydatów na kurs, jako też podania o stypendjum mogą być składane do dnia 1 września 1936 r.

Wszystkie inne szczegóły, dotyczące powyższego kursu, a w szczególności jego program, podane do wiadomości pismem okólnem Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 22 lutego 1936 r. Nr Zn. 9/1-6 (Dz. Urz. M. O. S. Nr 4, str. 118 i 119), pozostają bez zmiany.

Ministerstwo prosi ponownie wszystkie urzędy wojewódzkie. Komisarjat Rządu na m. st. Warszawę i starostwa, aby powiadomiły ogół lekarzy o powyższym kursie i dołożyły starań, aby był on należycie obeśnany i wykorzystany, gdyż praca zdrowotna w terenie wymaga personelu odpowiednio przeszkolonego.

Dyrektor Departamentu:

(—) *Dr. J. Adamski*

2.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 26 czerwca 1936 r. Nr Zn. 3e/19-6

w sprawie cofnięcia firmie R. Barcikowski Sp. Akc. w Poznaniu koncesji na hurtowy handel środkami odurzającymi.

Do

Urzędów wojewódzkich i Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę.

Ministerstwo Opieki Społecznej zawiadamia, że decyzją z dnia 12 czerwca 1936 r. cofnęło firmie R. Barcikowski Sp. Akc. w Poznaniu z dniem 1 lipca 1936 r. koncesję na hurtową sprzedaż substancji i przetworów odurzających, udzieloną 25 sierpnia 1928 r. za Nr Zf. 2102/28 na zasadzie postanowień ustawy z dnia 22 czerwca 1923 r. w przedmiocie substancji i przetworów odurzających (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 559).

O powyższem zechce Urząd wojewódzki (Komisarjat Rządu) zawiadomić apteki oraz firmy, którym udzielono zezwolenia na hurtowy handel środkami odurzającymi oraz na wyrób i przeróbkę tych środków (Dz. Urz. M. O. S. Nr. 3 z dnia 15 lutego 1936 r.) na terenie województwa (m. st. Warszawy), i wydać potrzebne zarządzenia.

Dyrektor Departamentu:

(—) *Dr. J. Adamski*

VI. Sprawy ogólnie - administracyjne.

1.

OKÓLNIK Nr. 33/36

MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 1 lipca 1936 r. Nr. Or. 16/0-6

w sprawie przestrzegania godzin urzędowych.

Do Panów:

Dyrektorów: Departamentów, Gabinetu Ministra, Biura Personalnego, Głównego Inspektora Pracy, Naczelnika Wydziału Zatrudnienia i Migracji; Prezesa Trybunału dla Spraw Ubezpieczeń Społecznych, Dyrektora i Kierowników Filii Państwowego Zakładu Higieny, Dyrek-

torów Państwowych Szpitali, Zakładów Lecznicznych i Zakładów Zdrojowych, Okręgowych i Obwodowych Inspektorów Pracy oraz do Panów: Naczelnego Dyrektora Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Dyrektorów Funduszu Pracy.¹⁾

Celem utrzymania odpowiedniej sprawności pracy w Ministerstwie Opieki Społecznej oraz w podległych Ministerstwu urzędach, instytucjach i zakładach, zarządzam, co następuje:

1) Godziny urzędowe, określone uchwałą Rady Ministrów z dnia 29 października 1932 r.: od 8 do 15, a w soboty do 13 m. 30, względnie inne obowiązujące godziny pracy, powinny być ściśle przestrzegane.

¹⁾ Otrzymują do wiadomości Panowie Wojewodowie i Pan Komisarz Rządu na m. st. Warszawę.

2) Urzędnicy Zarządu Centralnego Ministerstwa, z wyjątkiem Dyrektorów Departamentów (i równorzędnych), podpisują się na listach obecności. Listy obecności, po podcyfrowaniu przez Dyrektorów Departamentów (lub równorzędnych), składane są najpóźniej do godziny 8 m. 10 w rejestraturze Biura Personalnego.

3) Przełożeni bezpośredni stwierdzają na listach obecności nieobecność urzędnika z powodu urlopu, delegacji służbowej, wyznaczenia zajęć poza terenem Ministerstwa oraz choroby na podstawie świadectwa lekarskiego, określonego pkt. 4).

4) Usprawiedliwienie nieobecności lub opóźnienia, z wyjątkiem przypadków określonych w pkt. 3), należy składać na piśmie wraz z listą obecności, najpóźniej w ciągu trzech dni. Usprawiedliwienia te będą mnie przedkładane przez Biuro Personalne. W razie choroby, trwającej dłużej niż 3 dni, należy złożyć i dołączyć do listy obecności świadectwo lekarza urzędowego, stwierdzające niemożność przybycia do pracy.

5) Panowie Dyrektorzy Departamentów (i równorzędni), w razie przewidywanej nieobecności lub późniejszego przybycia do biura, zawiadamiają mnie o tem dnia poprzedniego, składając w sekretarjacie Ministra odpowiedni pisemny meldunek z podaniem powodów.

6) Odstępstwa od przepisów niniejszych dopuszczalne są tylko za zezwoleniem Ministra. Wnioski w sprawie zezwoleń składają Dyrektorzy Departamentów (lub równorzędni). Departamenty (równorzędne komórki organizacyjne) podadzą do wiadomości Biura Personalnego wykazy urzędników, którzy zgodnie z art. 29 ustawy o państwowej służbie cywilnej otrzymali zezwolenie na zajęcie uboczne, z dokładnym określeniem godzin zwolnienia od pracy w Ministerstwie.

7) Urzędników, uchybiających powyższym zarządzeniom, jak również ich przełożonych, w razie braku nadzoru, należy pociągać do odpowiedzialności porządkowej lub dyscyplinarnej z art. 21 i 27 ustawy o państwowej służbie cywilnej, w myśl których urzędnicy powinni przestrzegać przepisanych godzin urzędowych i cały czas w tych godzinach poświęcać zajęciom urzędowym.

8) Jednocześnie uchyla się wszystkie dotychczas wydane zarządzenia w sprawie przestrzegania godzin urzędowych.

9) Panowie Dyrektorzy i Kierownicy podległych Ministerstwu urzędów, instytucji i zakładów, wzorując się na powyższem, wydadzą niezwłocznie odpowiednie zarządzenia w swoim zakresie, w ramach obowiązujących przepisów.

10) Za wykonanie powyższych zarządzeń czynię odpowiedzialnymi: w Zarządzie Centralnym Ministerstwa — Panów Dyrektorów Departamentów (i równorzędnych); w urzędach,

instytucjach i zakładach, podległych Ministerstwu — Panów Dyrektorów i Kierowników tych urzędów, instytucji i zakładów.

Za Ministra
Podsekretarz Stanu
(—) W. Jastrzębski

2.

OKÓLNIAK Nr. 34/36

MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 4 lipca 1936 r. Nr. Or. 16/0—6

w sprawie nadzoru nad trybem urzędowania administracji rządowej.

Do Panów:

Dyrektorów: Departamentów, Gabinetu Ministra, Biura Personalnego, Głównego Inspektora Pracy, Naczelnika Wydziału Zatrudnienia i Migracji;

Prezesa Trybunału dla Spraw Ubezpieczeń Społecznych, Dyrektora i Kierowników Filij Państwowego Zakładu Higjeny, Dyrektorów Państwowych Szpitali, Zakładów Lecznicznych i Zakładów Zdrojowych, Okręgowych i Obwodowych Inspektorów Pracy oraz do Pana Dyrektora Funduszu Pracy.

Podaję do wiadomości załączone zarządzenie Pana Prezesa Rady Ministrów.

Za Ministra
Podsekretarz Stanu:

(—) W. Jastrzębski

1 zał.

Zał. do o. Nr. 34/36 M. O. S. z dn. 4/VII.
1936 r. Nr. Or. 16/0—6.

Warszawa, dnia 2 lipca 1936 r.

PREZES RADY MINISTRÓW
Nr. 55—48/1.

W sprawie nadzoru nad trybem urzędowania administracji rządowej.

Do Pana Ministra (wszystkich z wyjątkiem Spraw Wojskowych).

W czasie inspekcji, dokonywanych na terenie m. Warszawy oraz poszczególnych województw i powiatów, przekonałem się, że tryb

urzędowania niektórych urzędów pozostawia wiele do życzenia zwłaszcza w zakresie przestrzegania obowiązkowych godzin urzędowania i należytej obsługi zgłaszających się interesantów. Ponieważ skonstatowane przeze mnie braki dowodzą, że urzędy wyższych instancji, nie wyłączając centralnych, nie są w możności przynajmniej narazie stale i należyście nadzorować podległe im urzędy, zaś urzędy lokalne, pozostawione same sobie, nie wykonywają należycie ciążących na nich obowiązków — postanowiłem, aż do odwołania, zlecić niektóre funkcje tego nadzoru Wojewodom, którzy pełnić je będą jako funkcje specjalne i ściśle osobiste, z mojego polecenia.

Nadzór wykonywany przez Wojewodów w stosunku do urzędów niezespolezonych dotyczyć będzie tylko sprawy przestrzegania godzin urzędowych oraz przyjmowania i załatwiania interesantów i nie narusza ani nie umniejsza w niczem uprawnień nadzorowych właściwych władz resortowych, na których w dalszym ciągu spoczywa odpowiedzialność za prawidłowy bieg urzędowania w podległych im urzędach.

Poszczególni Wojewodowie poruczone im przeze mnie funkcje będą wykonywali w stosunku do wszystkich władz, urzędów, zakładów, organów i t. p., mających siedzibę na terenie danego województwa, podlegających bezpośrednio lub pośrednio Ministerstwu we wszystkich działach administracji rządowej, z wyjątkiem resortu Spraw Wojskowych. Funkcje Wojewodów obejmować również będą Monopole Państwowe, a z pośród przedsiębiorstw państwowych takie, które zostaną przeze mnie wskazane w drodze specjalnych zarządzeń.

Powyższe zechce Pan Minister podać do wiadomości podległej Mu administracji.

Równocześnie polecam Wojewodom, ażeby odpisy przedkładanych mi raportów przesyłali równocześnie do rąk własnych zainteresowanych PP. Ministrów. Poza tem nie będzie służyło Wojewodom wydawanie w czasie lub z powodu dokonywanych inspekcji urzędów niezespolezonych, żadnych dalszych zarządzeń.

Prezes Rady Ministrów:

(—) *Sławoj Składkowski*

3.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 19 czerwca 1936 r. Nr. B. P. 56/1—6
w sprawie delegacji służbowych zagranicę.

Do Panów

Dyrektorów Departamentów, Głównego Inspektora Pracy, Naczelnika Wydziału Zatrudnienia i Migracji, Dyrektora Państwowego Zakładu Higjeny, Prezesa Trybunału dla spraw ubezp. społ. w Poznaniu, Okręgowych Inspektorów Pracy, Dyrektorów Szpitali, zakładów i przedsiębiorstw podległych Ministerstwu Opieki Społecznej

oraz do Panów:

Dyrektora Funduszu Pracy i Naczelnego Dyrektora Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Ministerstwo Opieki Społecznej podaje do wiadomości i stosowania poniższy odpis pisma Ministerstwa Skarbu z dnia 6.VI. r. b. L. D. III. 7237/3/36.

Dyrektor Biura Personalnego:

(—) *Stanisław Trelła*

1 zał.

Zał. do p. o. M. O. S. z dn. 19.VI. 1936 r.
Nr. B. P. 56/1—6.

Warszawa, dn. 6 czerwca 1936 r.

MINISTERSTWO SKARBU

L. D. III. 7237/3/36.

Delegacje służbowe zagranicę.

Do

wszystkich Ministerstw

w/m.

Nawiązując do okólnika Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1935 r. Nr. 48—51/1 w sprawie delegacji służbowych funkcjonariuszów państwowych zagranicę, który przewiduje, że delegacje służbowe zagranicę mogą być do-

konywane „po porozumieniu się z Ministerstwem Skarbu“, Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że to porozumienie się władz resortowych z Ministerstwem Skarbu winno nastąpić uprzednio, to jest przed zarządzeniem delegacji. Odośnie zatem wnioski władz należy nadsyłać Ministerstwu Skarbu w terminie, umożliwiającym merytoryczne rozpatrzenie i uzgodnienie tych wniosków. W razie wyjazdów nieprzewidzianych i nagłych, porozumienie może być uzyskane w drodze telefonicznej.

Powyższe dotyczy nietylko przypadków, gdy wydatki na delegacje mają być pokrywane z odpowiednich kredytów budżetu administracji, lecz także z kredytów przedsiębiorstw i zakładów, monopolów i funduszy państwowych, jak również i innych funduszy publicznych.

Ze względów oszczędnościowych i walutowych Ministerstwo Skarbu prosi o bezwzględne stosowanie powyższego sposobu postępowania.

Minister Skarbu:

(—) *E. Kwiatkowski*

4.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 26 czerwca 1936 r. Nr B. P. 56/3-6

w sprawie stosowania kontroli dewizowej do funkcjonarjuszów państwowych.

Do

wszystkich pp. urzędników i pracowników Ministerstwa Opieki Społecznej, urzędów i zakładów podległych, Funduszu Pracy i instytucyj ubezpieczeń społecznych.

Ministerstwo Opieki Społecznej podaje do wiadomości i stosowania pismo Ministerstwa Skarbu z dnia 20 czerwca r. b. L. B. P. 8250/36.

Dyrektor Biura Personalnego:

(—) *Stanisław Trella*

Załącznik do p. o. M. O. S. z dn. 26.VI.
1936 r. Nr. B. P. 56/3—6.

Warszawa, dn. 20 czerwca 1936 r.

MINISTERSTWO SKARBU

L. B. P. 8250/36

Stosowanie kontroli dewizowej do funkcjonarjuszów państwowych.

Do

Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Biura Sejmu i Senatu, Najwyższej Izby Kontroli, Prezydium Rady Ministrów i wszystkich Ministerstw

w/m.

Zachodzą coraz częściej wypadki, że urzędnicy państwowi różnych dykasterj usiłują, przy wyjazdach prywatnych na obszar W. M. Gdańska lub zagranicę, nie poddawać się rewizji walutowej.

Odstępowanie od niepoddawania funkcjonarjuszów państwowych rewizji osobistej i tem samem stwarzania dla nich pewnych przywilejów w formie nietykalności osobistej nie jest niczem uzasadnione i wzbudzałoby u współpodróżujących niezadowolenie i podejrzenie z powodu odmiennego ich traktowania.

Wobec powyższego Ministerstwo Skarbu prosi o spowodowanie pouczenia podległych funkcjonarjuszów, że przepisy dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 kwietnia 1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 249) oraz wszelkie rozporządzenia i zarządzenia wydane na podstawie lub w wykonaniu tego dekretu obowiązują wszystkich obywateli, zatem również funkcjonarjuszów państwowych i samorządowych i że przy wyjeździe zagranicę lub na obszar W. M. Gdańska powinni bez oporu i okazywania jakiegokolwiek niechęci poddawać się wszelkim zarządzeniom organów, wykonywających kontrolę dewizową.

Minister Skarbu.

(—) *E. Kwiatkowski*

5.

**PISMO OKÓLNE
MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ**

z dnia 19 czerwca 1936 r. Nr. L. 9f/1—6

w sprawie wyjaśnienia § 5 pkt. 2 lit. b) okólnika Nr. 38/34 z dnia 26 września 1934 r. o podziale kompetencji w kierownictwie Ministerstwem Opieki Społecznej.

Do

Panów Dyrektorów Departamentów, Dyrektora Biura Personalnego i Naczelnika Wydziału Zatrudnienia i Migracji.

W myśl § 5 pkt. 2) lit. b) okólnika Nr. 38/34 z dnia 26 września 1934 r. o podziale kompetencji w kierownictwie Ministerstwem Opieki Spo-

łecznej (Dodatek miesięczny do kwartalnika „Praca i Opieka Społeczna” z 1934 r. Nr. 9/10, str. 351) są zastrzeżone do ostatecznej aprobaty Pana Ministra projekty prawodawcze, przesyłane do uzgodnienia międzyministerjalnego i do opinii organizacji społecznych.

Przepis ten stosowano w praktyce w ten sposób, że przedstawiano Panu Ministrowi do podpisu kilkanaście pism, adresowanych do poszczególnych ministerstw i organizacji.

Taka praktyka zbędnie obciąża Pana Ministra czynnościami, które mogą w swoim zakresie działania załatwić PP. Dyrektorzy Departamentów i im równorzędni, ponieważ wystarczającym zadośćuczynieniem omawianemu przepisowi będzie przedstawienie do aprobaty Pana Ministra samego projektu, a nie pism, przy których ten projekt ma być rozesłany.

Z pol. Ministra
Dyrektor Gabinetu:
(—) Z. Dworzańczyk

ZAMÓWIENIA I WPLATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM
MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA. UL. DŁUGA 38/40.

NAKŁADEM MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

TŁOCZONO CZCIONKAMI DRUKARNI PAŃSTWOWEJ, MIODOWA 22. Nr. 84544.
